

Nu avem și noi unu rol, nu avem și noi uă misiune de împlinită? Cându să împărțită roulurile, ni s'a datu și noue rolul nostru, și unu rol frumos; amu si putută culege și noi, la rândul nostru, aplausele privitorilor; pentru ce daru ne vedemă astăzi relegați între culise? și chiamați numai a ne însășiua pentru unu moment pe scena și a ne retrage apoi, fără a fi pronunțat și noi cuvintul nostru? Amu fostu ore atâtă de lenșe, a nu înveța rolul nostru, și cându ne a venită rândul a vorbi, n'am sciută ce se dicem? Putemă ore înculpa pe privitor de părtene, dacă ne voru fluera? Si n'am merită acea rușine? acea desaproba publică? — Nu suntem actori noui pe scena lumii, amu jucat altă dată rouluri însemnate și publicul era în dreptă să stepte de la noi ceva mai multă. In desertu s'a răgușit suflătoriul teatrului celui mare a ne aduce aminte cuvintele rolului nostru; in desertu ne făcea semnă peste semnă, in desertu ne şoptiră și dintre culise, în cătu totu parterul auția ce avemă de disu și de facută. Hăpă circa nostra a fostu astă-feliu in cătu n'am putută înțelege ce înțeleseră toți privitorii, și din toți actorii nu mai noi n'am sciută nimic! Publicul nu ține sămă unu actoriu, dacă mai nainte a datu dovezi de talentu, de capacitate, din contra, cu cătu a dovedită mai multă talentu, cu atâtă pretinde mai multă de la dinsul; dacă s'a aretată uă dată unu bunu artistu dramaticu, nu pote, fără a se espune fluerăturei, a se însășiua înaintea publicului, inferioru la ceea ce a fostu.

Antiul pasu pentru îndreptare, este, a-și cunoște cineva greșele și defectele sale. Se nu ne înșelămă daru pe înșine; se nu ne credemă mai superiori de cătu suntem; se ne uitămă în oglinda adeverului, eră nu în a amori proprie, care înfrumusește lucrurile reflectându-le, ea se ne vedemă astă-feliu precumă suntem și nu precumă miglisorii noștri ne mintu că amu si. Dacă oglinda adeverului nu pră ne arăta frumoși, se nu înculpăm pe dinsa de neesactitate, ci se cercoru a repară pe cătu este cu puțină uriciunea nostra. Se punemă daru oglinda înaintea nostra și s'avemă curagiul a ne uita întrinsă, fără pătinire și cu ochi limpezi. Nu

e vorba a sci cumu și ce felu amu fostu, ci cumu suntem și cumu amu si putută a fi astădi. Care suntu daru progresele ce am făcută?

Se luămă d'a rândul tōte calitățile, căte constituesc gloria unei națiuni; se cercetămă cu nepărtinire, ce înaintări amu si putută face și ce înaintări amu făcută. Se vedemă ce aștepta Europa, tōla lumea civilisată, de la noi, și cumu amu respunsă așteptări sale; cōci poporele cele-lalte ne privesc și așteptă să vădă fapte de la noi.

In ce stare s'afă armata nostra, s'a disu în cameră. S'a votat unu împrumută naționale de cinci miliōne pentru îmbunătățirea materiale a armării teretă. Acestă împrumută, care este deschisă anca, n'a dat rezultatul ce s'ar fi putut aștepta, cu tōte cătă destule avantaje publicului, atâtă prin lipsarea dobîndilor la 10 la sută, plătitărie din 6 în 6 lune, cătu și prin împărtirea obligațiunilor (bonurilor) în sume de 3000 de 1000, de 500, și pînă la 100 lei, ceea ce dă facultatea și celor mai mici sume d'a se întrubința cu folos; în sfîrșită prin stipularea d'a se națioa capitalele după trecere de trei ani.

Care pote fi daru causa că acescă împrumută naționale, deschisă pentru unu scopă atâtă de necesariu și atâtă de urgente, n'a avută rezultatul dorită? Cauzele suntă — așia ni se pare — mai multă. Antiu, nu s'a datu împrumutului destulă publicate, suntă mulți, forte mulți omeni, cari nici nu scișă chiară astădi, că esiste unu asemenea împrumută, sau cari celu puțin n'a scișă că se priimesce, cu dobîndă de 10 la 1%, și sume mici de 500 și chiară de 100 lei. Alătore, dificultatea d'a depune banii, adică mulțimea formalităților ce trebuie săplăie pînă ce depuitoriu se pote căpeta obligațiunea sau bonul statului, care se delibera numai la Ministerul finanțelor; lucru care exclude mai tōte capitalurile districtelor. La acesta s'ar fi putută remedia forte lesne incredințăndu unu numeru de aceste bonuri casătorioru generali și simplificăndu formalitățile pentru primirea banilor. Alătore, neincredere publicului în privința întrubințării sumelor, ce s'u produsă acestă împrumută, adică dacă banii adunați se întrubință intru adeveră pentru

îmbunătățirea materiale a armării teretă, și nu pentru alte scopuri. Alătore, forma obligațiunilor sau bonurilor, cari nu însășișă nici unul din avantajele ce așa obiceinuită asemenea obligațiuni în alte Staturi, adică sunt nominali, în locu d'a fi în priimirea însășișătorului, ceea ce ar înlesni transmisibilitatea lor; n'a putută primirea dobîndilor cupone, pe cari cineva n'are de cătu a le trăia și ale trămite spre încasare, cându, astăfeli precum suntă, fiă-care creditorul alătore este silită a merge în porsoană cu bonul său la Ministerul finanțelor că se priimescă dobîndă cuvenită. — Amu putea enumera anco alte cause pentru care acestă împrumută, care la începută a fostu priimută de totă națiunea cu entuziasm, n'a reușită, daru credemă că cele dese suntă de ajunsă. Fapta este că, afară pote de gendarmi și dorobanții poliției, oștirea nostra este tot atâtă de prostă armată precumă a fostu cându s'a disu în Cameră că, în locu de pesci, așa ciomege; nici numărul armatei nu s'a înmulțită d'ajunsă, nici nu s'a loptată singura sistemă după care noi putemă avea uă adeverătă armată, și ce este și mai multă, domnul Minister de resbelă opresce anco și impiedică importarea armelor, chiar și armelor de lucești!

Sciințete și artile. Nu credemă că amu făcută atâtea progrese în ele, în cătu se ne dea dreptul a ne mîndri. In cea ce s'atinge de sciințe, nu pre me putemă lăuda. De și avemă uă academă, forte pomposă construită, de și avemă uă catedră pentru jurisprudință, o scolă militară, uă scola de medicină și de chirurgie, daru unde suntă operile sciințifice ce am produsă? Unde suntă societățile înșeante ale noastre? Se mărturimă săracia nostra; n'avemă nici chiară unu dictiōnariu alătore nostru: ortografiă nostra nu este anco lipsită și mai sănătatea autoriu și-a aleșă uă ortografiă propriă a lui. Literatura nostra, care cu 13 sau 13 ani înainte începușă a înflori și făgăduise fructe bune, se afă astădi redusă în producțiunile efemere ale diaristicei. Instrucțiunea publică este departe d'a fi produsă fructele ce eramă în dreptă aștepta de la dinsa, și pentru ce? Care este cariera, deschisă unui jude, care a trecută tōte clasile, care la tōte esamenile a eșită cu

onore și distincțione? A intra în serviciul Statului. Daru celu, ce abia a învestită a serie, este asemenea admisibile și trece adesea înaintea lui, dobîndescă în cancelarie uă practică ore care și este protecță și preferită, înainte din postu în postu, pe cându junele înstruită, cu cunoșințe solide vede trecându înaintea lui unu omu cu totul inferior. Cătu pentru arti, ar trebui să nu mai vorbim. Avemă căciă-pictori căciă-musicantă, căciă-artiști dramatici, daru încuragiarea ce găsescă ei nu pote încuragia pe nimeni a legătate aceste cariere și astă-feliu talente, cari negreșită nu lipsescă, remănu necultivate sau nu găsescă mișu-löce a se produce.

Comerçul și industria nostra suntă asemenea forte de departe de calea progresului și nici nu pote fi altă-feliu, fiind că ne lipsescă tōte condițiunile neapărată trebuință pentru prosperitatea lor. Institute de credită, căi de comunicație, mișu-löce de schimbă, asociațiuni, tōte ne lipsescă; nici uă autoritate specială nu se ocupă de aceste ramuri însemnate, cari, din prenumă cu agricultura, suntă singure producătoare, cari constituiescă adeverătă armată, și ce este și mai multă, domnul Minister de resbelă opresce anco și impiedică importarea armelor, chiar și armelor de lucești!

Dacă guvernele noastre n'a făcută nimică pentru progresul națiunei, dacă nu ne putemă lăuda nici pentru cultura sciințelor și artelor, nici pentru dezvoltarea agriculturii, industriei și comerțului nostru, cei puțini ar trebui să ne putemă sălăi pentru prosperitatea stării noastre financiale. Daru ore este astă-feliu? Veniturile Statului s'a înmulțită prin contribuționea fondatoră și prin impozițiunile personali ce s'a intinsă asupra populației întregie, ce s'a făcută daru din acestă adăosă considerabile de venită? căciă nu vedemă nici uă îmbunătățire în nici una din ramurile activității societății? și erăști nu vedemă în casele tesaurului publicu vrănu prisosă, din contra vedemă lipsă! Totu venitul Statului s'a cheltuită daru în plata funcționarilor și în pensiuni. Cheltuielile Statului s'a înmulțită într'uă proporție și mai mare de cătu veniturile, s'a înmulțită fără se profite clasile producătoare. Daru să-

care contribuabile are unu dreptă a întreba prin reprezentanții națiunii, cumu și ce felu s'a întrebuită banii lui; are unu dreptă a cere ca Statul să-i dă prin instituții avantajoase, prin adăogirea prosperității sale, unu ecivalintă alătore contribuționii sale. Trei ani au trecută acumă de la promulgarea sistemei nove constituționale și nici pînă acumă nu vedemă vrănu adeverătă progresă; din contra vedemă, că parte a cheltuielilor budjetului Statului crescă din anu în anu, și afară d'aceasta se mai ceră credite străordinare și suplementare! Daru, nici puterea armată nu s'a înmulțită și îmbunătățită, nici uă bancă națională nu s'a întocmită, nici unu stinținu de cale ferată nu s'a construită; nici uă lescă de monetă națională nu s'a hătătă, nici uă mesură nu s'a luată pentru conformitatea mesurelor și greutăților; c'unu cuvintă, nimică, nimică nu s'a făcută pentru înaintarea, pentru adeverătă prosperitate a națiunii! Se luămă bine săma, că mergemă spre peire, dacă nu vomă schimbă calea, dacă vomă remăne în acea amorsire și apăță în care ne aflăm. Totu Europa se mișcă și noi stămă în locu. Dacă nu scimă a ne împlini misiunea provisoriile, nu trebuie se ne plângemă dacă națiunile cele viue ne voru retrage simpatia lor și ne voru lăsa în voia sării, ne voru lăsa se perimă, cumu trebue se pără totu ce nu dă semnă de viață. Daru se nu na descurajămă; starea de despărțire în care n-amă aslată pînă acumă, a împiedică mersul nostru pe calea progresului, a paralizată ore cumă tendințele și aspirațiunile noastre; acumă insa, candu unirea s'a făcută, cându suntem, întru adeverătă națiune, sperău, suntem convinsă, că vomă repara timpul perdată, că ne pune toți la lucru, fără care în sferă sa, și astă-feliu bine-cuvintarea cerului nu ne va lipsi. La lăceru daru cu toții!

Winterhalder.

Domnule generare,

Am citită epistola d-stră cu totu interesul ce-mi inspiră cestiuinea așația actualmente între guvernul austriac și diferitele popore dominate de dinsul.

În calitatea mea de Română, îmi facă datoria de a dice căteva vorbe asupra astui subiectu, mai cu sămă

punge, te sămă pără fericită veșindu curgindu lacrimile mele.

— Me judecă forte reu, amicul meu, și disu camă superată.

— Vaș mie! strigă, vaș mie! amă dormită, am visat, am avută frigură; ănimă mea, pe caru o opresem, a vorbitu, anima ta scie acumă totul.

— Dacă ănimă ta este mai bună de cătu tine, și respunse, trebue ore se te plângă d'acesta? Tu nu esti de locu culabile de faptele sale, și pecatele ănimelor, dacă ănimale potă peccati, n'aș privită nici uă dată de cătu pe dinscă.

Nu scișă ce-mi disu, dar sfîrșită uscându-l lacrimile și intru adeveru avea și trebuită d'acesta.

Anima neodinătă a vecinei mele se jușnește înțeleptă la spatele meu în timpul acestui dialog. Cându veju că acăză desesperare neconsolabile era consolată, grăjă grijelor mele, îmă multămea cuă privire și fără scomotă reîntră întrinsă.

(Urmare pe măne).

ingrău, care uitase chiară că este à lui. Fișă, nu mai eram atâtă de singură; găsii mai unu amică in prosumul roșei mele, și adormii respirându-l.

„Ce exemplu daș florile femeilor! Îmi disu în visul meu deșteptă; cunoscă vre una care se pote opri d'a înflori?

Ecă-ne daru plecasă, profumul roșei mele și eu, spre tēra visurilor. Nimeni nu visa, dacă visul ar semena cu realitatea. Nu făcusem două-decări de pașă într'uă grădină profumată de tōte aromatele creaționii, și înținu susțelul vecinei mele. Cumu s'așa ea acolo? Eramă la neceputu coprinșă de sfîrșită, rușinoșă, ea mai cu seamă, de înținirea nostra, daru curindu sfîrșită trecu și măna ieș se puse în măna mea.

— Pe cându dormiaș, îmi disu, priaviam în găndul teu, am veșută o'd era înțregu pentru mine; acăsta m'a mișcată și am venită înaintea ta ca se și mulțămescă și să te ascuri și din parte-mi. Nu sună sătă de crudă cătu me silescă se măretă, curagiul meu ascunde mai multă temeră de cătu și închipușol, și săngele

mai rece nu este de cătu pe suprafaciă; plăga mea nu e de er, e mai adincă de cătu pe jumetate; și-șă și voi să păstrești visul meu celu dulce și me temea că ochii mei descuști tă voru alunga. Reușită pe jumetate. „Ce face vecina mea? me întrebă, amestecându visul cu veghierea; nu susțelul ieș, despre dinsul aflasem totu, ci corpul mititelu, ce-lă abandonase în acestu colță ca s'alerge cu mine dincolo de nouă.“ Deschisă unu ochiu mai cu totul spre a satisface acăsta charitabile curiositate. Dumneadele! ce s'a pututu întimpla? Sermanul mișu diabolu plângere cu lacrime ferbinți.

— Pentru ce plângă, și disu, amicul meu? Esti tu intru adeveru, tu care eraștă atâtă de mindru și atâtă de linisită aș deminătă, și pe care flă găsescă acumă afundată în acea mare desperare? Ce nenorojeare a cădușă asupră-șă?

— Ah! val, dicea gemindu micul corpă. — Daru vorbesce, și disu, explică-te, plângă-te! pote, că voi pută se te măngăi. — Te voi feri d'a o face, îmi rea-

